

JAARREKENING 2017

inzake de stoffelijke aangelegenheden van diaconale aard

Margaretha van Parmadreef 14

3561 SR Utrecht

Telefoon (030) 2737540

versie 11-06-2018

Door de Algemene Kerkenraad in tweede lezing vastgesteld op 27 augustus 2018.

Inhoudsopgave

	Pagina
Algemene informatie	2
Verklaringen van het College van Diakenen en de Algemene Kerkenraad	3
JAARREKENING 2017	
1 Verslag van het College van Diakenen	4
2 Grondslagen van waardering en resultaatbepaling	8
3 Balans per 31-12-2017	10
4 Staat van Baten en Lasten over 2017	11
5 Toelichting bij de jaarrekening 2017	12
Controleverklaring	30
Bijlage 1 Consolidatie wijkdiaconieën exploitatie 2017	
Bijlage 2 Consolidatie wijkdiaconieën balans per 31-12-2017	

Algemene informatie

Ingevolge ordinantie 11 artikel 7 van de Kerkorde van de Protestantse Kerk in Nederland

College van Diakenen :

voorzitter:	De heer dr. H. Talsma
secretaris:	De heer S.J. van der Woude
penningmeester:	De heer mr. M.J. van Dieren

Algemene Kerkenraad

voorzitter:	De heer R.W. van Bommel
scriba:	De heer mr. drs. T. van Kooten

De administratie berust bij:

Bureau van de Protestantse Gemeente Utrecht,
Margaretha van Parmadreef 14, 3561 SR Utrecht

De jaarrekening is gecontroleerd door:

Van Ree Accountants en Belastingadviseurs BV
Wattbaan 51-5, 3439 ML Nieuwegein

Verklaringen van het College van Diakenen en de Algemene Kerkenraad

Het College van Diakenen van de Protestantse Gemeente Utrecht verklaart dat het jaarrapport over 2017 ingevolge ordinantie 11-7-3 door hen is opgesteld en ter vaststelling wordt aangeboden aan de Algemene Kerkenraad.

datum: 1 oktober 2018

voorzitter: De heer dr. H. Talsma

secretaris: De heer S.J. van der Woude

penningmeester: De heer mr. M.J. van Dieren

De Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente Utrecht heeft de jaarrekening voorlopig vastgesteld in de vergadering d.d. 25 juni 2018, ter inzage en publicatie voorgelegd aan de gemeente en vastgesteld in de vergadering van 1 oktober 2018.

voorzitter: De heer R.W. van Bemmelen

scriba: De heer mr. drs. T. van Kooten

1 Verslag van het College van Diakenen

1.1 Voorwoord

Wij bieden u hierbij aan de jaarrekening over 2017 van de Protestantse Diaconie Utrecht (voorheen het Diaconaal Missionair Orgaan genaamd).

Dit is het tweede jaar waarin de vermogens en de exploitatie van de diaconieën van de wijkgemeenten in deze jaarrekening zijn opgenomen. Hiermee wordt voldaan aan de eisen van verslaggeving van de Protestantse Kerk en aan de wettelijke verplichtingen.

Protestantse Diaconie Utrecht (PDU)

De Protestantse Diaconie Utrecht is namens de wijkdiaconieën van de Protestantse Gemeente Utrecht verantwoordelijk voor het stedelijke diaconale werk in de stad. Dat bestaat uit eigen projecten op het gebied van ouderenzorg, jeugddiaconaat, inloophuizen, buurtpastoraat, vluchtelingenwerk, en uit het financieel of personeel ondersteunen van diaconaal werk door anderen in de stad.

De diaconie komt op voor mensen die anders niet gehoord worden. Zij helpt hen die geen helper hebben.

Diaconale werkers en vrijwilligers in buurtpastoraat en inloophuizen luisteren, geven financiële bijstand of helpen zoeken naar de juiste instanties.

Anders dan bij openbare hulpinstanties mogen diaconale werkers tijd en aandacht geven aan mensen die vragen naar God en verdieping zoeken in hun leven. De onvoorwaardelijke hulp van mensen door de kerk krijgt dan een missionair effect.

Ingesteld door de Algemene Kerkenraad (AK)

De PDU is ingesteld door de Algemene Kerkenraad. De AK vertrouwt overeenkomstig de bepalingen in de Plaatselijke Regeling van de PGU de verzorging van de vermogensrechtelijke aangelegenheden van de gemeente van diaconale aard toe aan het College van Diakenen (in casu PDU). De PDU stemt haar beleid af op het beleid van de AK inzake het gehele leven en werken van de gemeente. Zij doet verslag van haar werkzaamheden aan de AK.

Organisatie PDU

De PDU wordt gevormd door het College van Diakenen aangevuld met maximaal vijf vertegenwoordigers van de PDU-commissies. De voorzitter, secretaris en penningmeester van het College van Diakenen zijn tevens respectievelijk voorzitter, secretaris en penningmeester van de PDU. Er is een diaconaal team met beroepskrachten (PDU-Team) wat de werkorganisatie vormt van de PDU. Het aantal leden van de Protestantse Gemeente Utrecht bedraagt 17.579, waarvan 2.465 leden een bijdrage doen aan de actie Kerkbalans. De opbrengsten van Kerkbalans maken geen deel uit van deze jaarrekening.

Beleidsterreinen PDU

De PDU stelt zich ten doel een rol te spelen op de volgende beleidsterreinen van de Protestantse Gemeente Utrecht:

Armoede en sociale uitsluiting

Armoede en sociale uitsluiting zijn aan elkaar gerelateerd en worden daarom ook vaak in één adem genoemd. Het enige wezenlijke onderscheid is, dat sociale uitsluiting altijd plaatsvindt op verschillende gebieden ¹⁾, terwijl armoede (in enge zin) alleen duidt op een financieel of materieel tekort. Veel van de activiteiten van de afzonderlijke wijkdiaconieën en de PDU als kunnen onder dit koepelbegrip worden geplaatst en daar nader gespecificeerd. De PDU is op de volgende aandachtsvelden actief: individuele financiële hulpverlening, buurtpastoraat, inloophuizen en ontmoetingsactiviteiten, voedselbanken en schulden. Daarnaast levert de PDU een bijdrage aan het bevorderen van bewustwording t.a.v. deze thema's. Dat gebeurt door het voeren van lobby en het organiseren van bijeenkomsten zoals de Mantel van Sint Maarten, en de netwerkbijeenkomsten i.s.m. het Diaconaal Platform Utrecht.

Bijzondere diaconale doelgroepen

Voor bepaalde groepen van kwetsbare mensen heeft de PDU speciale aandacht. In dit verband noemen we (ongedocumenteerde) vluchtelingen, dak- en thuislozen, prostituees, kwetsbare ouderen, kinderen en jongeren. De betrokkenheid van de PDU kan op verschillende manieren tot uiting komen. Door de inzet van een wijkdiaken, via een beroepskracht die er personele uren in steekt ²⁾ of door financiële steun aan initiatieven die op dit aandachtsveld actief zijn. ³⁾ Overlap met het aandachtsveld Armoede en sociale uitsluiting zal altijd aanwezig zijn (daklozen ondervinden ook sociale uitsluiting).

Zending, Werelddiaconaat en Ontwikkelingssamenwerking (ZWO)

Kerken in het buitenland, die onvoldoende middelen hebben voor hun werk kunnen ondersteund worden bij de toerusting van predikanten, studenten theologie, artsen en allerlei projecten in de sfeer van jeugd- en opbouwwerk (zending). Bij het werelddiaconaat denken we aan partnerkerken en organisaties in het buitenland die geholpen worden bij de gevolgen van natuurrampen en oorlogen. Bij ontwikkelingssamenwerking gaat het om ondersteuning ter plaatse, op verzoek van de daar aanwezige autoriteiten, zodat de betrokken mensen later zich zelf kunnen redden. De stedelijke ZWO (SZWO) is verantwoordelijk om de stedelijke gemeente te bepalen en te betrekken bij haar roeping en opdracht. De SZWO volgt de beleidsuitgangspunten van Kerk in Actie. Jaarlijks stelt de PDU € 30.000,- voor ZWO beschikbaar. ⁴⁾

¹⁾ Een gangbare definitie: 'Sociale uitsluiting betreft uitsluiting van alle mogelijke institutionele, sociale, culturele en politieke banden in de samenleving' (Muffels 2004: 140).

²⁾ Voorbeeld: het werk van PDU-beroepskracht Marieke Sillevius Smitt onder vluchtelingen.

³⁾ Voorbeeld: Toevlucht, Villa Vrede, STIL.

⁴⁾ Uit taakomschrijving SZWO-commissie (april 2014 vastgesteld).

PDU-team

Het team van professionele werkers vormt als werkorganisatie een belangrijk onderdeel van de PDU. De beroepskrachten zijn actief op een aantal van de eerder genoemde beleidsterreinen onder aansturing van een teamleider. Het moderamen PDU treedt op als werkgever van de teamleider PDU, de secretaris, teamcoach en het team van diaconale beroepskrachten.

In 2017 had de PDU acht beroepskrachten in dienst:

- Irene Stok - Diaconaal Consulent
- Erna Treurniet - Buurtpastoraat Overvecht
- Marieke Sillevius Smitt - Vluchtelingenwerk
- Pia ten Hoeve – De Wijkplaats
- Dirk van den Hoven – teamleider PDU
- Cas Mak – teamcoach PDU
- Frans Rozemond – bureausecretaris PDU
- Corina Knot-den Hartog – beheer gebouw De Wijkplaats

Cas Mak en Frans Rozemond namen per 31 december 2017 afscheid van de Diaconie.

De heer Frans Rozemond accepteerde een uitbreiding van formatie bij zijn andere werkgever waardoor hij nu een dienstverband bij één in plaats van twee werkgevers heeft. In goed overleg heeft hij zijn secretariële taken bij de PDU overgedragen aan de teamleider. In 2018 wordt een plan voor continuïteit van het secretariaat uitgewerkt.

De heer Cas Mak was werkzaam als coach ten behoeve van het PDU-Team. Zijn werkzaamheden bestonden uit het coachen en begeleiden bij de intervisie van de leden van het diaconaal team. Het team is de laatste jaren geslonken en verzelfstandigd. Bij de leden van het team bestond nauwelijks meer behoefte aan coaching en ondersteuning. De Diaconie heeft om bedrijfseconomische, organisatorische en financiële redenen moeten besluiten dat de functie van team-coach vervalt. Met de heer Mak is onderzocht of het mogelijk is dat hij een andere, functie binnen de Diaconie zou gaan vervullen, maar uiteindelijk heeft hij in goed overleg met de PDU besloten zijn arbeidsovereenkomst te beëindigen. Beide medewerkers hebben naar volle tevredenheid van de PDU gefunctioneerd. De PDU is hen dankbaar voor hun inzet en bewezen diensten.

Steunverlening door PDU

De belangrijkste inkomstenbron van de PDU zijn vermogensopbrengsten. Het vermogen van de PDU is door de eeuwen heen ontstaan door nalatenschappen voor met name diaconaal werk, missionair werk, ouderenzorg en jeugdwerk. In de specificatie van het vermogen zijn deze fondsen afzonderlijk weergegeven. Daarnaast vormen de collecten een bron van inkomen. Vanuit de fondsen van haar vermogen kan PDU geld en middelen beschikbaar stellen om een rol te spelen op de genoemde beleidsterreinen.

De PDU probeert bij de besteding van de gelden zoveel mogelijk recht te doen aan de wensen van de erflaters. Wel zijn in de loop van de tijd de doelstellingen aangepast aan de gewijzigde omstandigheden. Bij de PDU kunnen financiële aanvragen worden ingediend voor steun aan initiatieven en projecten die direct raken aan de genoemde beleidsterreinen.

1.2 Balans per 31 december 2017

De balans per 31 december 2017 is ten opzichte van 2016 niet substantieel gewijzigd.

1.3 Staat van Baten en Lasten over 2017

Het rendement inclusief ongerealiseerd koersresultaat en na kosten is in 2017 3,5%. Aandachtspunt voor de komende jaren is het rendement op de beleggingsportefeuille en het beheersen van de risico's op koersdaling bij een rentestijging.

Gemiddeld rendement beleggingen inclusief koersresultaat en na kosten:

2008	3,90%
2009	3,25%
2010	2,50%
2011	1,69%
2012	8,57%
2013	4,77%
2014	9,60%
2015	2,22%
2016	4,70%
2017	3,50%

1.4 Voorstel resultaatbestemming

Wij stellen voor:

- A. De balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 van de PDU vast te stellen.
- B. Het eindsaldo boekjaar over 2017 groot € 18.167 te onttrekken aan het Kapitaal Algemeen.
- C. Het eindsaldo boekjaar over 2017 groot € 7.805 toe te voegen aan het Kapitaal wijkdiaconieën, conform bijlage 2.

Utrecht, 1 oktober 2018

Namens de PDU,
De heer mr. M.J. van Dieren, penningmeester.

2. Grondslagen van waardering en resultaatbepaling

Algemene grondslagen voor verslaggeving

De standaarden op basis waarvan de jaarrekening is opgesteld

De jaarrekening is opgesteld op basis van de door het College van Diaken gekozen grondslagen. De waardering van activa en passiva vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Grondslagen

Materiële vaste activa

Gebouwen worden indien mogelijk gewaardeerd tegen WOZ-waarde. Gebouwen waarvan geen WOZ-waarde beschikbaar is, worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten verhoogd met een jaarlijkse indexatie of een eventuele lagere marktwaarde.

Er wordt rekening gehouden met de bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de herwaardering tot WOZ-waarde is een Reserve Herwaardering Onroerende Goederen gevormd. Deze herwaarderingen wordt rechtstreeks in deze reserve gemuteerd en dus niet via de staat van baten en lasten. Verkopen van gebouwen worden eveneens rechtstreeks ten gunste van het eigen vermogen verwerkt en dus niet via de staat van baten en lasten.

Financiële vaste activa

De onder financiële vaste activa opgenomen vorderingen en leningen worden initieel gewaardeerd tegen de reële waarde onder aftrek van transactiekosten. Vervolgens worden deze vorderingen gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, welke in het algemeen gelijk is aan de nominale waarde. Bij waardering wordt rekening gehouden met eventuele waardeverminderingen.

Effecten worden gewaardeerd op de marktwaarde per balansdatum.

Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie, inclusief de transactiekosten indien materieel. Indien geen sprake is van (dis)agio en transactiekosten is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde van de vorderingen. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden.

Voorziening voor groot onderhoud

Voor uitgaven voor groot onderhoud van gebouwen wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten. Dit is meestal de nominale waarde.

Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de opbrengstwaarde van de geleverde prestaties en de kosten en andere lasten over het jaar. De opbrengsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin zij zijn gerealiseerd.

Lonen en salarissen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten.

Legaten

Ontvangen legaten hoger dan € 1.000 worden direct ten gunste van het eigen vermogen verwerkt.

3 Balans per 31-12-2017

<u>ACTIVA</u>	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Materiële vaste activa		
Gebouwen en grond	991.318	943.381
Financiële vaste activa		
Beleggingen	10.030.738	10.064.497
Vlottende activa		
Vorderingen	44.958	66.811
Liquide middelen	2.080.435	1.974.935
	<u>2.125.393</u>	<u>2.041.746</u>
TOTAAL ACTIVA	<u>13.147.450</u>	<u>13.049.624</u>
<u>PASSIVA</u>		
Eigen vermogen		
Kapitaal Algemeen	5.661.224	5.599.512
Kapitaal Wijkdiaconieën	370.472	362.653
Kapitaal Stadszending	2.436.853	2.436.853
Kapitaal Oudaen	1.912.543	1.912.543
Kapitaal Fonds Bomer	1.164.092	1.164.092
Reserve Herwaardering Onroerende Goederen	445.554	397.617
Bestemmingsreserve Ouderenwerk	498.576	537.349
Bestemmingsreserve Fonds van Westrenen	92.929	98.879
Bestemmingsreserve Jeugd en Jongerenwerk	81.614	81.614
Bestemmingsreserve Ghana	14.299	8.799
Overige bestemmingsreserves	70.934	53.950
	<u>12.749.090</u>	<u>12.653.862</u>
Voorziening groot onderhoud onroerend goed	198.959	162.829
Kortlopende schulden	209.762	172.549
Resultaat boekjaar	10.362-	60.384
TOTAAL PASSIVA	<u>13.147.450</u>	<u>13.049.624</u>

4 Staat van Baten en Lasten over 2017

	werkelijk 2017 €	begroot 2017 €	werkelijk 2016 €
<i>OPERATIONALE BATEN</i>			
80 Baten onroerend goed	52.674	39.000	42.486
81 Opbrengst uit vermogen	403.435	281.500	520.945
83 Bijdragen	132.501	108.500	129.900
84 Doorzendcollectes	112.132	96.000	107.730
85 Subsidies	77.548	84.700	64.860
89 Diverse baten	3.510	0	3.304
	781.800	609.700	869.225
<i>OPERATIONELE LASTEN</i>			
41 Lasten onroerend goed	67.474	40.000	71.178
45 Bijdragen en verplichtingen	14.240	18.000	17.385
46 Personeelslasten	297.662	328.000	334.207
47 Lasten administratie en beheer	113.038	135.000	114.558
48 Financiële lasten	39.115	40.000	38.708
49 Algemene kosten	5.930	2.000	8.682
50 Plaatselijk werk	150.161	191.500	172.380
51 Landelijk werk	27.914	23.000	28.838
52 Wereldwijd	115.401	82.000	112.276
59 Diverse lasten	0	0	0
	830.935	859.500	898.212
Resultaat boekjaar	49.135-	-249.800	28.988-
Mutatie bestemmingsreserves	38.773	20.000	89.372
Eindsaldo boekjaar	10.362-	229.800-	60.384

5 Toelichting bij de jaarrekening 2017

5.1 Algemene waarderingsgrondslagen

De doelstelling van de jaarrekening is het geven van inzicht in het financieel beheer van de diaconie en het afleggen van verantwoording over het gevoerde beleid en beheer.

Waar nodig zijn omschrijvingen van en indelingen in posten aangepast en zijn begrippen gehanteerd die gebruikelijk zijn voor kerkelijke organisaties.

Met betrekking tot een aantal posten wordt de richtlijn nog niet geheel gevolgd. Onder andere dat alle inkomsten en uitgaven via de Staat van Baten en Lasten gemuteerd dienen te worden.

Gezien het financieel economisch niet haalbaar is de vergelijkende cijfers van de wijken te herleiden, zijn deze in de staat van baten en lasten en de toelichting daarop achterwege gelaten.

5.2 Toelichting op de Balans per 31-12-2017

Tenzij anders vermeld bij de individuele toelichting per balanspost, worden alle activa en passiva gewaardeerd tegen nominale waarde.

Materiële vaste activa

Gebouwen en grond

Hierna wordt, voor zover van toepassing en voorhanden, inzicht verschaft in de actuele waarde van gebouwen en (onder)grond door vermelding van de waarde volgens de Wet Onroerende Zaakbelasting (WOZ).

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vredeskerk – Wijkplaats	417.318	409.300
Van de Helststraat 1	259.000	243.000
Korenbloemstraat 25	178.000	162.000
Spinozaweg 49 bis	137.000	129.081
Totaal	991.318	943.381

De Wijkplaats wordt deels met kortlopende en deels met langer lopende gebruiksovereenkomsten verhuurd aan andere organisaties.

De verzekerde waarde van alle in eigendom zijnde gebouwen met inrichting bedraagt per 31 december 2017 € 1.656.200.

Financiële vaste activa

Onder de Financiële vaste activa worden opgenomen beleggingen, verstrekte hypothecaire- en geldleningen. De specificatie luidt als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Effecten	9.756.466	9.772.212
Hypothecaire geldleningen	270.943	289.681
Leningen wijkdiaconieën	3.329	2.604
Totaal	10.030.738	10.064.497

De vermogensbeheerder heeft er voor gekozen om een deel van het toevertrouwd vermogen ultimo 2017 liquide aan te houden. Dit betreft een bedrag van € 477.536 en treft u aan onder de post liquide middelen.

Per 31 december 2017 bedraagt de beurswaarde van aandelen in beleggingsfondsen en obligaties € 9.689.141. Verder is er nog de belegging in Oikocredit voor € 22.689. De opgelopen rente van de obligaties bedraagt € 44.636.

Het vermogensbeheer is vastgelegd in een beleggingstatuut en uitbesteed aan Rabobank Vermogenbeheer. Er is gekozen voor een risicomijdende beleggingsstrategie in fondsen die voldoen aan de criteria voor duurzame en ethisch verantwoorde beleggingen. Er is gekozen voor een verhouding van 65 % vastrentende waarden (voornamelijk obligaties) en 35 % aandelenfondsen.

Met ingang van 2016 zijn de aandelen en obligaties gewaardeerd tegen marktwaarde.

De in de financiële vaste activa opgenomen hypothecaire geldleningen hebben een rentepercentage tussen de 3 en 5%.

Vlottende activa

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vorderingen		
Nog te ontvangen algemeen	17.173	42.174
Collecterekeningen	6.317	2.854
Rekening courant Inloop Centra Beraad (St. DAK)	11.861	12.311
Vooruitbetaald	5.988	3.451
Debiteuren wijkdiaconieën	517	118
Overige vorderingen wijkdiaconieën	3.102	5.904
Totaal	44.958	66.811

De post "Nog te ontvangen algemeen" kan als volgt nader worden gespecificeerd.

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Rente banken	1.781	5.501
EDCS (OIKO) dividend (schatting)	250	250
Adm.kst.1e hj 2017 hofjes	0	26.800
Oudejaarscollecte	12.305	7.202
Voorschot kosten zeven wijkdiaconieën	700	700
Aanzuivering Marcus Wilh.	149	100
St.Orgel Bej.Past. / premie	109	109
Dividendbelasting	1.655	1.266
Rente lening Groene Sticht	225	245
Totaal	17.173	42.174

Liquide middelen

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Rabo (beleggersrekening)	477.536	587.107
Postbank - ING	21.728	55.293
Rabobank	1.452.471	1.049.289
ASN Bank	33.740	33.569
Kas Wijkplaats Beheer en Inloophuis	192	102
Liquide middelen wijkdiaconieën	94.768	249.575
Totaal	2.080.435	1.974.935

Eigen Vermogen

Het eigen vermogen wordt onderscheiden in kapitaal, geormerkt kapitaal, herwaarderingsreserve onroerende goederen en bestemmingsreserves.

De specificatie luidt als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Kapitaal Algemeen	5.661.224	5.599.512
Kapitaal wijkdiaconieën	370.472	362.653
Kapitaal Stadszending	2.436.853	2.436.853
Kapitaal Oudaen	1.912.543	1.912.543
Kapitaal Fonds Bomer	1.164.092	1.164.092
Reserve Herwaardering Onroerende Goederen	445.554	397.617
Bestemmingsreserve Ouderenwerk	498.576	537.349
Bestemmingsreserve Fonds van Westrenen	92.929	98.879
Bestemmingsreserve Jeugd en Jongerenwerk	81.614	81.614
Bestemmingsreserve Ghana	14.299	8.799
Overige bestemmingsreserves	70.934	53.950
Totaal	12.749.090	12.653.862

Kapitaal Algemeen

Het kapitaal is het saldo van het in het verleden opgebouwd vermogen. Besloten is om in 2016 de Bestemmingsreserve Exploitatie op te heffen en het saldo aan het Kapitaal Algemeen toe te voegen. De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	5.599.512	5.263.297
Bij: Exploitatiesaldo voorgaand boekjaar	61.711	-68.545
Bij: Verkoop W. Barentszstraat 9	0	235.642
Bij: Verkoop Steenstraat 21	0	169.118
Bij: Legaat	0	0
Stand per 31 december	5.661.223	5.599.512

Kapitaal Wijkdiaconieën

Het kapitaal is het saldo van het in het verleden opgebouwd vermogen van de wijkdiaconieën. De wijkdiaconieën zijn juridisch een onderdeel van de PDU. Per wijkdiaconie wordt het vermogen separaat geadmistreerd en is in principe te besteden door de Wijkdiaconie. De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	362.653	0
Af: Exploitatiesaldo voorgaand boekjaar	-1.327	0
Bij: Wilhelminakerk, voor 1e keer in verslag	4.038	0
Bij: Johanneskerk, ING voor 1e keer in verslag	16.156	0
Af: naar bestemmingsreserve Domkerk	-15.000	0
Bij: Legaat Nicolaïkerk	7.305	0
Af: Verschil eind vermogen 2016 tov begin vermogen 2017 zie bijlage 2.	-3.353	0
Stand per 31 december	370.472	362.653

Kapitaal Stadszending

Het kapitaal Stadszending is afkomstig van de Stichting tot instandhouding van de Nederlands Hervormde Stadszending. Per 1 januari 2005 is het vermogen van € 2.436.853 overgedragen aan het Diaconaal Missionair Orgaan (nu PDU). In het jaar 2006 heeft nog een kleine correctie plaatsgevonden en is de huidige balanswaarde ontstaan. De oorspronkelijke opzet is de opbrengsten van het vermogen te gebruiken voor de bekostiging van een stedelijk missionair predikant. Later is deze doelstelling uitgebreid met andere missionaire activiteiten, waaronder in eerste instantie de Roobolkapel. Als gevolg van het teruglopen van de vermogensopbrengsten is de bekostiging van een stedelijk missionair predikant niet meer haalbaar en worden de vermogensopbrengsten thans gebruikt voor (gedeeltelijke) financiering van kleinere projecten.

Kapitaal Oudaen

De oorsprong van deze reserve is te vinden in besluit van de Diaconie der Nederduitsche Gereformeerde Gemeente Utrecht van 1757, waarbij een bedrag van fl.24.000 werd afgezonderd voor de stichting van een Oude Mannen- en Vrouwenhuis voor lidmaten en zo mogelijk ook doopleden. Dit tehuis was voor het laatst gevestigd in het stadskasteel Oudaen aan de Oudegracht in Utrecht. Hieraan dankt de reserve zijn huidige naam. Voor de verzorging van bejaarden is in de vorige eeuw de SHBU opgericht en werd een nieuw bejaardenhuis gebouwd aan de Lomanlaan. Het stadskasteel is toen verkocht aan de burgerlijke gemeente Utrecht. De opbrengsten hiervan vormen de basis van het Fonds Oudaen. In 1979 zijn nieuwe statuten opgesteld, waarbij onder meer is bepaald, dat bij liquidatie van de stichting het batig saldo zou vervallen aan de Diaconie van de Hervormde Gemeente Utrecht. Het doel van de reserve blijft de verzorging van bejaarde lidmaten en doopleden.

Conform besluit van het bestuur van het Diaconaal Missionair Orgaan (nu PDU) is in 2009 ten laste van dit kapitaal een bestemmingsreserve gevormd van € 1.000.000 ter bekostiging van ouderenwerk gedurende de periode 2012 tot en met 2019.

	31-12-2017	31-12-2016
Stand per 1 januari	1.912.543	1.912.543
<i>Mutaties:</i>	0	0
Totaal	1.912.543	1.912.543

Kapitaal Fonds Bomer

Het kapitaal Fonds Bomer is afkomstig van de nalatenschap van wijlen de heer P.A. Bomer. In zijn testament uit 1960 heeft hij de wens geuit, dat de opbrengsten van deze nalatenschap gebruikt zouden worden voor verzorging, opvoeding en eventueel studie van wezen en halfwezen van lidmaten van de Hervormde Gemeente te Utrecht. Om zoveel mogelijk recht te doen aan deze wens worden de vermogensopbrengsten thans gebruikt voor de financiering van het Jeugd- en Jongerenwerk en voor bijdragen aan projecten voor jongeren in de derde wereld via het werelddiaconaat.

Reserve herwaardering onroerende goederen

De woningen en overige gebouwen worden gewaardeerd tegen de reële marktwaarde. De reële marktwaarde van deze gebouwen wordt gelijkgesteld aan de taxatiewaarden bepaald op grond van de Wet Onroerende Zaakbelasting (WOZ).

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	397.617	777.391
Bij/Af: herwaardering gebouwen in bezit	47.937	5.302
Af: Willem Barentszstraat 9	0	-279.452
Af: Steenstraat 21	0	-105.624
Stand per 31 december	445.554	397.617

Bestemmingsreserve Ouderenwerk

In 2009 is uit het Kapitaal Oudaen een bedrag afgezonderd naar deze bestemmingsreserve van € 1.000.000. De jaarlijkse uitgaven ter zake ouderenwerkers worden onttrokken aan deze reserve.

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	537.349	611.432
Onttrekking Ouderenpastoraat	-38.773	-74.083
Stand per 31 december	498.576	537.349

Bestemmingsreserve Fonds van Westrenen

Met ingang van 2009 wordt het Fonds van Westrenen verantwoord in de jaarrekening van het Diaconaal Missionair Orgaan (nu PDU).

De Familiebeurs Westrenen heeft na overdracht aan de Diaconie tot doel:

- het voorzien in kleding en turf;
- het houden van een tweejaarlijkse maaltijd.

Conform de testamentaire bepalingen waaruit de Familiebeurs Westrenen is voortgevloeid, berust de eindverantwoordelijkheid over het beheer van de Familiebeurs bij de penningmeester van de Diaconie der Protestantse Gemeente Utrecht. Laatstgenoemde legt tweejaarlijks rekening en verantwoording af aan alle diakenen alsmede aan twee predikanten en twee ouderlingen die door de penningmeester daartoe verkozen worden.

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	98.879	97.258
bij: rente toevoeging	966	4.571
af: zakgeld diakenen en tweejaarlijkse maaltijd	-6.917	-2.950
Stand per 31 december	92.929	98.879

Bestemmingsreserve Jeugd en Jongeren

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	81.614	96.903
af: kosten Jong Meedoen	0	-15.289
Stand per 31 december	81.614	81.614

Bestemmingsreserve Ghana

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	8.799	4.799
bij: jaarlijkse dotatie	4.000	4.000
bij: bijdrage ZWO	1.500	0
af: kosten bezoek Ghana aan Nederland	0	0
Stand per 31 december	14.299	8.799

Bestemmingsreserves overige

De bestemmingsreserve overige is een samenvoeging van verschillende bestemmingsreserves uit het verleden. Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Fonds Roobolkapel	3.487	3.487
Fonds van Mansum	12.775	12.775
Solidariteitsfonds	34.741	34.741
Bestemmingsreserves wijkdiaconieën	19.931	2.947
Subtotaal bestemmingsreserves met doel	70.934	53.950

Het Fonds van Mansum is verkregen uit een erfenis in 1961 en dient ten goede te komen aan het werk in de wijkgemeente rond de Nieuwe Kerk.

Het Fonds Roobolkapel is gevormd voor de administratie van een in 2007 verkregen nalatenschap met als bestemming het werk in de Roobolkapel.

Gedurende het boekjaar hebben in dat kader geen mutaties in deze reserve plaatsgevonden.

Fondsen wijkdiaconieën

De mutaties kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	2.947	0
bij: van vermogen Domkerk	15.000	0
bij: EUG	2.058	0
af: Zuilen	-74	0
Stand per 31 december	19.931	2.947

Het saldo van de fondsen per wijkdiaconie is vermeld in bijlage 2.

Voorzieningen

Dit betreft de Onderhoudsvoorziening woningen en overige gebouwen.

Met ingang van dit boekjaar is de meerjarenraming groot onderhoud van de woningen en overige gebouwen voor de periode 2017-2028 geactualiseerd, rekening houdend met een indexatie van 3% per jaar. Het jaargemiddelde aan eigen bijdrage wordt, ter egalisatie van de kosten van groot onderhoud, jaarlijks via de staat van baten en lasten gedoteerd aan de onderhoudsvoorziening. De jaarlijkse uitgaven worden aan de voorziening onttrokken en de voorziening telkens voor een periode van 12 jaren geactualiseerd.

De mutaties kunnen als volgt worden toegelicht:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Stand per 1 januari	162.829	188.095
Bij: Dotatie boekjaar:	38.000	29.200
Bij: Gem.Utr. Subsidie dakisolatie	12.165	0
Af: Onttrekkingen ten behoeve van onderhoud	-14.035	-54.466
Stand per 31 december	198.959	162.829

Kortlopende schulden en overlopende passiva

Deze kunnen als volgt worden toegelicht:

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
R/C PGU	31.878	10.666
R/C wijkdiaconieën	307.605	139.204
R/C wijkdiaconieën	-307.605	-139.204
Collectebonnen	52.485	43.141
Archiefcommissie 07/08/09	826	826
Reservering vakantietoeslag, 13e maand, loonheffing	25.177	10.201
Pensioenpremies	2.546	1.455
Pechpot Kanaleneiland	0	2.795
Crediteuren/kruisposten	51.712	47.318
Retourbetaling, diaken	50	10
Accountant	5.834	5.597
Nog te verdelen giften/collecten	2.000	2.000
Stichting Orgel Bejaardenpastoraat	-109	-109
Fee Rabobelegginen. Q4 2017/Q4 2016	8.774	8.804
Afrekening Personeel	15.000	0
N. Slokker	1.000	1.000
Villa Vrede 2016	0	1.500
Declaratie	0	30
PKN abt. Wijkplaats	0	37
Legaat Ettekoven, Bethelkerk	276	276
Afrekening met de USRK	595	3.271
Bankkosten	605	599
Schulden wijkdiaconieën	11.112	33.132
	209.762	172.549

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Voor de Wijkplaats (Vredeskerk), welke wordt gewaardeerd tegen de aanschafprijs ten tijde van de aankoopdatum van dit gebouw groot € 350.000, geldt een contractueel vastgelegd recht van terugkoop van de verkoper, te weten de Protestantse Gemeente Utrecht ter hoogte van de oorspronkelijke aanschafprijs plus indexatie. Dit recht vervalt vanaf 1-1-2027.

Per balansdatum is er voor € 7.500 aan externe huurverplichtingen per jaar aangegaan. Dit betreft de woning van de beheerder van de Wijkplaats. De opzegtermijn van deze huurverplichting is een kalendermaand.

5.3 Toelichting bij de staat van baten en lasten

80 Baten onroerend goed

Deze kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Verhuur De Wijkplaats	40.069	36.000	34.914
Verhuur woningen	12.605	3.000	7.572
	52.674	39.000	42.486

81 Opbrengsten uit vermogen

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Rente hypotheken en leningen	13.742	14.000	14.629
Rente obligaties	103.355	125.000	124.324
Koersresultaat verk.effecten en waardering	263.677	142.500	367.292
Opbrengst overig vermogensbeheer	21.346	0	13.084
Rente liquide middelen (incl liq in vermogensbeheer)	1.781	0	5.501
Rente wijkdiaconieën	500	0	686
Toerekening beleggingen wijkdiaconieën	-5.255	0	-3.989
Rendement wijkdiaconieën op de beleggingen via r-c	5.256	0	3.989
Aandeel Fonds van Westrenen	-966	0	-4.571
Totaal rente financiële baten	403.435	281.500	520.945

83 Bijdragen

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Erfenissen en legaten/giften	0	0	0
Ouderenwerk collecte	0	0	0
Eindejaarscollecte	18.024	22.000	14.721
Jeugd- en Jongerencollecte	0	3.500	0
Overige collectes	27.461	20.000	26.666
Wijkdiaconieën	48.866	63.000	46.155
Wijkdiaconieën, extra collecten	1.931	0	14.002
Wijkdiaconieën, giften	12.397	0	12.885
Wijkdiaconieën, giften stichtingen	4.300	0	3.050
Wijkdiaconieën, zendingsbussen	4.028	0	7.527
Wijkdiaconieën, overige	12.866	0	4.222
Wijkdiaconieën, ZWO	2.630	0	672
	132.501	108.500	129.900

84 Doorzendcollectes

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Plaatselijk	22.102	25.000	14.960
Plaatselijk, wijkdiaconieën (extra collecten)	4.325	0	5.808
Landelijk	21.820	23.000	27.095
Landelijk, wijkdiaconieën	197	0	197
Wereldwijd	59.172	48.000	55.563
Wereldwijd, wijkdiaconieën	4.517	0	4.107
	112.132	96.000	107.730

Alle collectes afgestort op een bankrekening van PDU. De hierop ontvangen collectes voor de wijkgemeenten van de PGU (niet diaconaal) worden vervolgens doorgezonden naar de wijkgemeenten.

85 Subsidies

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Detachering werkers/inloop	2.783	0	13.657
Subsidie JJ De Wijk In	6.650	10.000	0
Subsidie Buurtpast. Overvecht	13.804	0	1.500
Parochie bijdrage 1e hj 2017 Jong Meedoen	0	0	6.428
Subsidie Wijkplaats	27.327	25.000	22.304
Duurzaam Diaconaat en Algemeen	20.000	26.500	7.809
St Rotterdam	0	23.200	0
Vluchtelingen	6.983	0	6.113
Inloophuizen	0	0	7.049
	77.548	84.700	64.860

De subsidies JJ De Wijk In betreft een bijdrage van het Kansfonds van € 6.650.

De subsidies Wijkplaats 2016 betreffen € 9.000 bijdrage van de wijkgemeente Utrecht-West, € 9.000 van de Rooms-katholieke Parochie en € 586 aan diverse kleine bedragen, grotendeels van van de Gemeente Utrecht.

De subsidies Wijkplaats 2017 betreffen € 9.000 bijdrage van de wijkgemeente Utrecht-West, € 3.500 van de Diaconie van de wijkgemeente Utrecht-West en € 12.500 van de Parochiele Caritasinstelling en € 2.327 aan diverse kleine bedragen.

De subsidie Duurzaam Diaconaat 2017 betreft een bijdrage van de Maatschappij van Welstand van € 20.000.

89 Diverse baten

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Betreft o.a. Wijkplaats Inloophuis en div kleinere inkomsten	3.510	0	3.304

41 Lasten onroerend goed

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Huren extern	0	0	0
Huur De Wijkplaats	16.389	15.000	16.377
Dotatie onderhoud	38.000	10.000	29.200
Belasting/verzekering	1.243	5.000	5.044
Energie/water	2.890	4.000	3.883
Overig	8.952	6.000	16.674
	67.474	40.000	71.178

Huur de Wijkplaats betreft de huur die ten laste komt van de Wijkplaats Inloophuis.

45 Bijdragen en verplichtingen

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Diaconaal quotum aan de PKN	14.240	18.000	17.385
	14.240	18.000	17.385

46 Personeelslasten

	Werkelijke Formatie 2017	Begrote Formatie 2017	Formatie 2016
Mw. P.H. ten Hoeve	67%	67%	67%
Dhr. A.H. de Groot (op 31-08-2016 overleden)	0%	67%	67%
Mw. I. Stok	61%	61%	61%
Mw. M.H.M. Silleviss Smitt	50%	50%	50%
Mw. E. Treurniet	67%	67%	67%
Dhr. C. Mak (op 31-12-2017 uit dienst)	20%	20%	20%
Mw. C. den Hartog	36%	36%	36%
Dhr. D. van den Hoven	72%	72%	72%
Dhr. F. Rozemond (op 31-12-2017 uit dienst)	33%	33%	33%
Mw. G. Blom (op 30-06-2016 uit dienst)	0%	0%	9%
	406%	473%	482%

De personele lasten kunnen als volgt worden gespecificeerd:

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Salarissen medewerkers	185.007	212.000	214.076
Sociale premies en pensioenlasten	58.475	64.000	68.230
Reservering vakantiegeld en eindejaarsuitkering	30.176	32.000	34.650
Overige personeelskosten	24.004	20.000	17.251
	297.662	328.000	334.207

47 Lasten administratie en beheer

	Werkelijk 2017 €	Begroot 2017 €	Werkelijk 2016 €
Kosten administratie & overige beheerslasten Bureau PGU	126.956	130.000	127.463
Doorbelaste beheerslasten aan Hofjes	-26.800	-26.000	-26.800
Kosten accountant	8.723	18.000	7.261
Kosten eindejaarscollecte	0	2.500	0
Bestuurskosten en vergaderkosten	740	1.400	912
Publiciteit, bibliotheek en contributies	879	2.500	1.187
Overige kosten	2.540	6.600	4.535
	113.038	135.000	114.558

De kosten administratie betreffen de doorbelasting van het College van Kerkrentmeesters voor het voeren van de financiële administratie, personele en salarisadministratie, bestuurssecretariaat, ICT, algemene verzekeringen en huisvesting van een aantal teamleden van de PDU.

48 Financiële lasten

	Werkelijk 2017 €	Begroot 2017 €	Werkelijk 2016 €
Kosten extern vermogensbeheer	35.093	37.000	34.472
Bankkosten en overige financiële lasten	2.331	3.000	2.512
Bankkosten wijkdiaconieën	1.691	0	1.725
	39.115	40.000	38.708

De bankkosten betreffen voornamelijk de kosten van de extern vermogensbeheerder.

49 Algemene kosten

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Onkostenvergoedingen vrijwilligers, advieskosten e.d.	1.650	1.300	1.368
Overige kosten	1.061	700	453
Diverse kosten wijkdiaconieën	1.696	0	6.861
Avondmaal wijkdiaconieën	1.523	0	0
	5.930	2.000	8.682

50 Plaatselijk werk

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
A: Individuele hulp (wijkdiaconieën)	20.305	62.000	26.490
B: Doorzendcollecten	22.102	25.000	14.960
C: Eigen werk PDU			
Vieringen in zorgcentra	1.247	0	40
Uitvaartpool À Dieu	133	500	106
Fonds Ouderenactiviteiten	6.830	6.000	7.598
Projectkosten Jeugd en Jongeren	0	500	0
Buurtpastoraat Overvecht	1.122	0	377
Inloophuis Het Knooppunt	0	12.000	12.000
Inloophuis De Wijkplaats	6.714	7.500	7.924
Project De Wijk in (ouderen en kinderen Lombok)	0	2.500	0
Stimuleringsprijs Mantel van Sint Maarten	1.000	1.000	1.000
Archiefcommissie PGU	0	1.000	0
Beheer De Wijkplaats	6.220	6.000	4.024
Project Jong Meedoen Zuilen	206	500	20.794
Duurzaam Diaconaat	6.486	7.500	0
Nieuw te starten projecten	0	0	0
Pechpot	0	500	374
Overigen; oa opleiding	2.997	5.000	5.798
<i>subtotaal C; PDU eigen werk</i>	<i>32.954</i>	<i>50.500</i>	<i>60.034</i>
D: aanvragen PGU			
Citypastoraat Domkerk (project Christelijke feesten)	4.000	4.000	4.000
<i>subtotaal D: aanvragen PGU</i>	<i>4.000</i>	<i>4.000</i>	<i>4.000</i>
E: aanvragen derden			
St. Villa Vrede	5.000	0	6.500
St. Lauw-Recht STIL	3.000	0	0
St. Dienstverlening aan buitenlanders	2.500	0	2.500
St. El Roi	0	0	2.800
Buurtpastoraat Utrecht	2.500	0	0
Schuldhelpmaatje	2.500	0	0
Doenja de Werkplaats	3.333	0	0
Nader in te vullen	0	30.000	0
<i>subtotaal E: aanvragen PGU</i>	<i>18.833</i>	<i>30.000</i>	<i>11.800</i>
F: missionaire aanvragen			
Stiltecentrum	10.000	10.000	10.000
Bijbelfeest Zuilen	1.500	0	0
Nader in te vullen	0	10.000	0
<i>subtotaal F: missionaire aanvragen</i>	<i>11.500</i>	<i>20.000</i>	<i>10.000</i>

G: wijkdiaconieën

Doorzend hulpverlening plaatselijk	3.283	0	6.869
Ouderenwerk	2.870	0	737
Kerktelefoon	1.307	0	1.945
Overige lasten plaatselijk	33.007	0	35.545
subtotaal G: wijkdiaconieën	<i>40.468</i>	<i>0</i>	<i>45.096</i>

Totaal Plaatselijk werk

150.161   191.500   172.380

A. Individuele hulpverlening

De hulp aan individuele personen is het aandachtsgebied van de tien wijkdiaconieën van de PGU. Het bedrag geeft aan voor hoeveel geld steun is verleend aan mensen in de knel.

B. Doorzendcollecten

Doorzendcollecten zijn de collecteopbrengsten uit de wijkkerken en zorgcentra die bestemd zijn voor een landelijk of regionaal doel. Deze gelden komen dus binnen om ze door te sturen.

C. Eigen werk PDU

a. Ouderen

Vieringen in zorgcentra

In enkele zorgcentra voor ouderen in Utrecht wordt regelmatig een kerkdienst gehouden. De geestelijk verzorgers van de betreffende huizen konden kosten van voorgangers, organisten e.d. declareren bij de Diaconie. Vanaf 1e hj 2017 worden deze diensten in een aantal gevallen betaald uit een fonds van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken.

Uitvaartpool À Dieu

Om de wijkgemeenten te ontlasten startte onder leiding van de Algemene Kerkenraad in februari 2013 een groep voorgangers die zijn opgeleid om uitvaarten te leiden. De uitvaartpool À Dieu is bedoeld voor hen die geen band hebben met de kerk, maar wel prijs stellen op begeleiding van de uitvaartplechtigheid door een kerkelijke voorganger.

Fonds Ouderenactiviteiten

Fonds waaruit wijkdiaconieën op verzoek bijdragen ontvangen voor activiteiten voor ouderen. Vroeger was dit het Fonds Oudaen waaruit reisjes, plantjes, kerstgroeten e.d. betaald werden. Op 24 oktober 2013 heeft de Diaconie de criteria verscherpt: de besteding moet gericht zijn op het doorbreken van eenzaamheid bij ouderen en hen betrekken bij de wijkgemeente. Criteria zijn opvraagbaar bij de PDU.

b. Stedelijk Missionair Werk

Het Ad Voogt Fonds Nieuw Missionair Werk is een fonds van het College van Kerkrentmeesters en in 2014 opnieuw opgezet ter ondersteuning van nieuwe missionaire aanvragen. De Diaconie draagt niet meer automatisch af aan dit fonds, maar per aanvraag wordt bekeken of de Diaconie een (gedeeltelijke) bijdrage kan leveren. Ook de kosten van de Paasjubel op Eerste Paasdag (Domplein), die mede door diaconale werkers wordt voorbereid, worden door de Diaconie vergoed.

c. Jeugd en jongeren

De post 'Projectkosten Jeugd en Jongeren' betreft een voorziening voor overlopende kosten van het in 2016 afgeronde project 'Jong meedoen' in de wijk Zuilen.

d. Ontmoetingscentra De Wijkplaats en Het Knooppunt

De Wijkplaats is een kerkelijk buurtcentrum in Lombok, dat wordt bestuurd door een oecumenisch samengestelde stuurgroep waarin de PDU zitting heeft. Het werk wordt gesteund door de wijkgemeente Utrecht-West en de Ludgerusparochie. De PDU is eigenaar van het gebouw en heeft sinds 2008 een kerkelijk werker als coördinator aangesteld. Voor het beheer is een parttime beheerder werkzaam. Beiden zijn in dienst van de PDU.

Het Knooppunt is een inloophuis in Lunetten, dat wordt bestuurd door Stichting Ontmoetingshuis Lunetten, waarin de wijkgemeente Marcus-Wilhelminakerk en Rooms-Katholieke parochie participeren. Tot medio 2016 was er een beroepskracht van de PDU aan het Knooppunt gedetacheerd, en steunde de PDU het initiatief met een jaarlijkse bijdrage.

e. Algemeen

De PDU stimuleert uit verschillende bestemmingsgelden diaconaal werk en activiteiten die vallen onder de beleidsterreinen Armoede en Sociale Uitsluiting, bijzondere diaconale doelgroepen en ZWO.

In 2017 organiseerde de PDU samen met Utrechtse kerken het evenement de Mantel van Sint Maarten. Er werden stimuleringsprijzen uitgereikt aan organisaties die zich op diaconaal-maatschappelijk terrein inzetten.

Bijzonder is het Fonds van Westrenen, waaruit elke diaken jaarlijks € 50,- voor een diaconaal doel kan krijgen. Om de twee jaar wordt uit dit fonds voor alle PGU-diakenen de Maaltijd van Westrenen betaald, naar voorschrift van een 18e eeuwse erflater.

Archiefcommissie: voor de overdracht van oudere archieven aan Het Utrechts Archief moeten af en toe verpakkingsmaterialen worden aangeschaft. Die post staat hier vermeld.

Tot de overige kosten behoren onder andere kosten van opleiding van personeel.

D. Aanvragen uit de PGU

Citypastoraat Domkerk

Het Citypastoraat kent een missionair jaarprogramma over Christelijke Feesten waaraan de PDU in 2017 heeft bijgedragen.

E. Aanvragen van derden

Stichting Villa Vrede

Het doel van Villa Vrede in Utrecht is mensen zonder verblijfsvergunning een dagopvang bieden waar ze simpelweg mogen zijn, een gezicht krijgen, zich veilig voelen, hun sociaal netwerk kunnen opbouwen en gestimuleerd worden tot zelfredzaamheid. Villa Vrede wordt voor en vooral door de doelgroep zelf ontwikkeld. Door activiteiten, trainingen, voorlichting kunnen deze mensen zich verder ontplooiën

Stichting Lauw-Recht (STIL)

STIL biedt hulp aan mensen zonder verblijfsvergunning. STIL bemiddelt voor een veilige plek met eten, drinken, kleding en een bed om te slapen, maar ook voor toegang tot medische zorg en juridische bijstand. Het bieden van individuele begeleiding is de primaire taak van STIL. Daarnaast streeft STIL er naar om maatschappelijke, politieke en juridische bewustwording en verandering te stimuleren.

Stiltecentrum Hoog Catharijne

Het Stiltecentrum is een inloop- en bezinningsruimte in winkelcentrum Hoog Catharijne. In de jaren zeventig begonnen als initiatief van de 'Zusters van de Eucharistie' verzorgde Vredesorganisatie Pax de jarenlang de exploitatie. Sinds 2003 draagt een speciale stichting het werk. De PDU heeft het werk tot 2016 gesubsidieerd met € 10.000,-. Voor 2017 heeft de PDU een bijdrage gegeven van €10.000 voor versterking van het missionaire profiel van het Stiltecentrum.

Stichting Dienstverlening aan Buitenlanders (SDB)

Organisatie door vrijwilligers van de Utrechtse Stedelijke Raad van Kerken voor juridische hulp aan uitgeprocedeerde asielzoekers, die niet voor onderdak, verzekeringen en een uitkering in aanmerking komen. De stichting helpt om rechtszaken te heropenen of bij het vinden van mogelijkheden om terug te keren naar het land van herkomst. SDB en STIL werken veel samen. STIL bedient met name de groep ongedocumenteerden en legt prioriteit bij noodhulp en het spreekuur. SDB heeft een bredere doelgroep en doet ook familierecht en strafrecht. Daarnaast bereikt SDB ook veel zaken met complexe multiproblematieken.

Buurtpastoraat

Stichting Buurtpastoraat Utrecht is op grond van het evangelie en vanuit de opdracht van de kerk aanwezig bij de mens en groepen van mensen in oude stadswijken om – vanuit hun leefsituatie – hen te ondersteunen in hun streven naar herstel en behoud van hun waardigheid en zeggenschap in zaken die hun bestaan bepalen, en in hun zoeken naar perspectief in hun leven en samenleven. In het project 'Opvoeden in armoede in Geuzenwijk' werkte het buurtpastoraat samen met partners in de wijk, zoals de Roobolkapel en de Bethelkerk. De PDU steunde dit project in 2017 met een bedrag van €2500,-.

SchuldHulpMaatje-Utrecht

SchuldHulpMaatje Utrecht is een diaconaal initiatief van de Utrechtse kerken. Het project is geïnitieerd door Stiltecentrum Hoog Catharijne en de Stedelijke Raad van Kerken Utrecht in samenwerking met Leger des Heil Midden Nederland. Bij de ontwikkeling/uitrol van de inloopspreekuren wordt nauw samen gewerkt met Leger des Heils en de inloopcentra die mede worden gedragen door de PDU.

Maatjes vormen het hart van het project, letterlijk en figuurlijk. Een SchuldHulpMaatje is een vrijwilliger die het trainingsprogramma van SchuldHulpMaatje Nederland heeft doorlopen en jaarlijks wordt bijgeschoold. Het SchuldHulpMaatje van de cliënt is uiteindelijk degene die de sociale en praktische ondersteuning biedt. Het gaat hier om een persoonlijk contact voor minimaal 1 dagdeel per week voor maximaal een jaar en/of zolang de hulpvraag duurt. Maatje en cliënt streven een haalbare doelstelling na. Het bevorderen van de zelfredzaamheid en zelfstandigheid van de cliënt staat daarbij voorop. De inzet van het SchuldHulpMaatje staat naast de professionele hulpverlening, zo werken Maatjes samen met de buurtteammedewerkers. De doorontwikkeling van SchuldHulpMaatje Utrecht richt op een groei tot een totaal van 150 SchuldHulpMaatjes verdeeld over meerdere locaties in de stad. Dit is mogelijk door de ontwikkeling van een vrijwilligersorganisatie waarbij elk maatje steun/begeleiding ontvangt van een wijkcoördinator.

De PDU ondersteund SchuldHulpMaatje met advies, netwerkverbreding, lobby en in 2017 met een financiële bijdrage van €2.500.

Doenja Dienstverlening - De Werkplaats

De Werkplaats van Doenja Dienstverlening is een creatieve technische broedplaats met een sociaal maatschappelijke insteek voor tieners. Het middel techniek staat hierin centraal. De Werkplaats richt zich met de tieners op ondernemen in de wijk. Dit doet ze door het houden van een wekelijkse Bike Repair en een Bouw atelier. Tieners kunnen bij De Werkplaats een diploma halen.

Samen met de Katholieke Caritas Utrecht (KCU) en de Oude Roomsche Katholieke Aalmoedenierskamer (ORKA) is de PDU een gezamenlijke subsidie van €10.000 per jaar overeengekomen voor het project. De PDU steunt De Werkplaats in de jaren 2017 -2019 met een financiële bijdrage van € 3.333,33.

51 Landelijk werk

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Doorzendcollecten	21.820	23.000	27.095
Doorzendcollecten wijkdiaconieën	2.184	0	197
Overige landelijk	3.910	0	1.546
	27.914	23.000	28.838

52 Wereldwijd

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Werelddiaconaat	30.000	30.000	30.000
Doorzendcollecten	59.172	48.000	55.563
Doorzendcollecten wijkdiaconieën	4.828	0	4.637
Zendingsbussen	-386	0	5.839
Overige wereldwijd	17.787	0	12.237
Ghana project	4.000	4.000	4.000
	115.401	82.000	112.276

De PDU steunt op verschillende manieren het werelddiaconaat, o.a. door verdubbeling van de bedragen die door ZWO-commissies bijeen zijn gebracht voor bepaalde projecten en verdubbeling van de opbrengsten van de collecten voor het werelddiaconaat.

Het Ghana project is ontstaan uit een initiatief van de wijkgemeente Utrecht West en is later door de PDU overgenomen. De kern van het project is een periodieke uitwisseling met de gemeente in Accra. De PDU stort jaarlijks een bedrag van € 4.000 in een fonds. Uit dit fonds wordt de uitwisseling bekostigd.

Mutatie bestemmingsreserves

Ouderenwerk

	Werkelijk 2017	Begroot 2017	Werkelijk 2016
Kosten ouderenwerkers	38.773	20.000	74.083
Totaal Bestemmingsreserve Ouderenwerk	38.773	20.000	74.083

Jeugd en Jongerenwerk

Kosten Jong Meedoen	0	0	15.289
Totaal Bestemmingsreserve Jeugd en Jongerenwerk	0	0	15.289

Totaal mutatie bestemmingsreserves

	38.773	20.000	89.372
--	---------------	---------------	---------------

Controleverklaring

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: de Algemene Kerkenraad van de Protestantse Gemeente te Utrecht

A. Verklaring over de in het verslag opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Protestantse Diaconie te Utrecht gecontroleerd.

Naar ons oordeel is de in dit verslag opgenomen jaarrekening 2017 van de Protestantse Diaconie te Utrecht in alle van materieel belang zijnde aspecten opgesteld in overeenstemming met de door het College van Diakenen gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' van de jaarrekening.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2017;
2. de staat van baten en lasten over 2017;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Protestantse Diaconie te Utrecht zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Benadrukking van de basis voor financiële verslaggeving en beperking in gebruik en verspreidingskring

Wij vestigen de aandacht op de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' in de toelichting van de jaarrekening waarin uiteen is gezet dat de jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de door het College van Diakenen gekozen en beschreven grondslagen. De beschreven grondslagen zijn op onderdelen niet in overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving. Hierdoor is de jaarrekening mogelijk niet geschikt voor andere doeleinden. Onze controleverklaring is derhalve uitsluitend bestemd voor de Algemene Kerkenraad, de gemeenteleden van de Protestantse Gemeente te Utrecht en het Classicale College voor de Behandeling van Beheerszaken en dient niet te worden verspreid aan of te worden gebruikt door anderen. Ons oordeel is niet aangepast als gevolg van deze aangelegenheid.

B. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het College van Diakenen en de Algemene Kerkenraad voor de jaarrekening

Het College van Diakenen van de entiteit is verantwoordelijk voor het opstellen van de jaarrekening in overeenstemming met de door het College van Diakenen gekozen en beschreven grondslagen, zoals uiteengezet in de 'Grondslagen van waardering en resultaatbepaling' van de jaarrekening. In dit kader is het College van Diakenen verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het College van Diakenen noodzakelijk acht om het opstellen van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het College van Diakenen afwegen of de entiteit in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het College van Diakenen de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het College van Diakenen het voornemen heeft om de entiteit te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het College van Diakenen moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de entiteit haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De Algemene Kerkenraad is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de entiteit.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de entiteit;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het College van Diakenen en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening de onderliggende transacties en gebeurtenissen zonder materiële afwijkingen weergeeft.

Wij communiceren met de Algemene Kerkenraad onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Nieuwegein, 15 mei 2018
Van Ree Accountants

w.g.

A. Hoogenboom AA